תשס"ג אוגוסט - כ"ד

ב"ה (א)

בס"ד בע"ה — בראשית תשס"ב - אגודה

תשס"ג תשרי -

1. איתא במשלי (ח, ל) ואהי' אצלו אמון ואיתא בב"ר אל תקרי אמון אלא אומן התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה

2. ואיתא בזוהר (תרומה קס"א) כד בעא קב"ה למברי עלמא הוה מסתכל בה באורייתא בכל מלה ומלה ועבד לקבלה אומנותא בעלמא בגין דכל מלין ועובדין דכל עלמין באורייתא אינון ועל דא קוב"ה הוה מסתכל בה וברא עלמא

3. ועי' ברמב"ן בפתיחה עה"ת דבריאת כל נברא העליונים והתחתונים העליונים כולל מעשה המרכבה, והתחתונים כולל כח המתהפך וכח צמח האדמה ונפש התנועה והנפש המדברת בכלן נאמר למשה בדינן בריאתן וכחותן ומפעלן ומעשיהן, והכל נכתב בתורה בפי' או ברמז

4. (עי' בנחל' ובלדה ג, אות ב' שמביא בב"ר א"ר אחא בשעה שבא הקב"ה לברוא את האדם נמלך במה"ש א"ל נעשה אדם א"ל אדם זה מה טיבו א"ל חכמתו מרובה משלכם הביא לפניהם את הבהמה ואת החי' וא"ל זה מה שמו ולא היו יודעין העבירן לפני אדם א"ל זה מה שמו אמר זה שור (ב, ו)

5. ומבאר עפ"י נפה"ח ש"א פ"ו כי ודאי מלאך גדול מהאדם הן בעצם מהותו ונפלאות השגתו אין ערך ודמיון ביניהם לכלל - אבל בדבר א' האדם גדול מהמלאך - כי המלאך הוא בעצם כח א' פרטי לבד ע"כ השגתו רק בדבר ההוא שממנו נמשכה מציאותו לדוגמא המלאך הממונה על האש ישיג רק את האש אך לא את המים - בלשון מלאך הוא שליח ומכל כח הבריאה שברא הקב"ה נברא מלאך שהוא כח ההשפעה שהמשיך הבורא להבריאה - ולכן אמרו אין מלאך עושה ב' שליחות

6. משא"כ האדם הוא כלול מכל חלקי הבריאה נעשה אדם - הוא משיג הרבה - ופועל בכל הבריאה - וצ"ש חכמתו מרובה משלכם וזו אמת גדולה (ה, ט)

7. והנה כל נברא בתמונה אחרת שהיו מכוונים לתכליתו לדוגמא תכלית הסוס הוא לרוץ ולכן נברא רגליו ארוכות ודקות

והחמור שתבליגו למשא רגליו קצרות וודאי - אדה"ר הוי
בכחו להשיג דהתאוננות על כל נברא תכליתו ומהותו
דבריאה ודהשג כלול כולו - וכמדו׳ זהו כונת הרמב"ן
בדבורו כונת הבריאה וכונתו ומהותם של כל הנבראים

8, איתא דעמלה של אגרה (צי"ג) שהוא לא הי׳ הגר"א שש ושמח
דיו"ט ראשון של פסח כדרכו דקדש ואחר שהפציר בו לגלות
הסדר אמר להן דבזה הלילה דא אלו אליהו וגילה לו עניין
ומחידושיו ונראה אין חקר על פסוק וזה זה דנהג ודעמדו
דבקר מכוח הפלגת השמחה לא הי׳ יכול להתאפק והרהר
דהן קודם דרכת האגדה ונענש שהיכן נגולה ממנו ואינו
תלמידיו דרכו לו הסוד ויצירה לרבינו את אחיבתו ולאח"כ שאלו
אין כרך הותרה לו אחיבתו והשיב לה שנתגלה לו שיטה
ובו 2,260 אופנים - ובאופן א׳ מהן אני יודע כוונת כל
הבריאת וכל אחד מה עניינו - (ועי׳ עלון ושיחת ת"א רפ"ג רפ"ד - המשכילים)[1]

9 ואולי יש להוסיף נקודה קלה ששמעתי מהגר"י קמנצקי זצ"ל שהמשגי"א
הי׳ לו בן ושמו ר׳ אשר והי׳ שואל על השולחן של אביו קושיות
עצומות והי׳ אומר על שאביו הי׳ משיב לו מיד - פעם הטמין א"ע
דתבר שאביו הכין את השולחן והי׳ שומע שהמשגי"א הי׳ אומר
מפרשנא על זה׳ זה יקשה לי בני אשר כו"כ ושאר עניין
היאך יכול לתרץ את זה וכהכה המשיך כל סידור השולחן
שאח קפץ ר׳ אשר ואמר שיש קושיא אחרת ע"ז, ואמר לו המשגי"א
אינני יודע מה להשיב ואצטרך לשאול לאליהו הנביא בליל
פסח - חזינן דבגדולי ישראל זכו לגילוי אליהו בליל פסח

10, ע׳ משלחן עבודה דראשית י"ח. שמביא מהגר"א שמבאר מה דאיתא
דקבלה ורואה אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון
האור מן החשך ודייקו הגר"א דשלמה קורא חכמת התורה
חכמה, וסכלות קורא לשכל האדם מה שהאדם מגיע אל להבין
בשכלו ודייקו שזהו כיתרון האור מן החשך - דחשך אפשר

(1) דבריו (הפרופסור) טוען שמה שאמרו חז"ל שיש ששים רבוא דאפשר אינו מדויק
שנתברר להם ע"י הכהנה ניתוח שיש פחות מזה - והי' הכהנה ענין לחכמי
הדור שלא יבינו מה להשיב - ונראה לפי שהגמ' הי' נמצא בדבריו
ובקשו ממנו לוכח עם הפרופסור - דאמת יש עוד נימא ה'
מגיד ומצאו שהם גדול הי' אסור עד דעת אחר - מתחלה אמר לפני
שאין כאן כלל להאמה דיבורו זה בגמרא קבלה הסתפקות דברי חז"ל
אבל כיון שאמה דקודם דינתה רוצים להפריך את דברי חז"ל צריך
להוכיח את טענתם לעניננו - דיקא הגמ' שרבנן אין הנביא הן מסרים
דמשום פלוני ופלוני הקרא כשהשיבו דהוא - גילה להם הגאון שהמה הם
הי' מגלה כל ימי חייו - והשני כל ימי הכאב - דבקו ומצאו שכן
הי' הדבשה - ועי' משלי (י"ג, י"ג) בז לדבר יחבל לו וירא מצוה הוא ישולם
ופי' הגר"א כי יש רמ"ח אברים דאבל ונגעים כמה מ"ע וכל דבר יש לו כח חיוני
מן המצות ולכן הבז לשום דבר מצוה הוא מחבל א"ע כי הוא נראה
חסר מכח החיוני שהאות מצוה - אך היבן מלעצור שום מצוה
מספר דומינא חתן ר' זצ"ל ומנהיר
ונראה לקיים כל דבר תמיד יהי' שלם בכל אברין - שמעתי שהנה רב
מחולה גוי הלך לרופא פ"א דקדש שהרופא ירוא אבלו ותושב ואמר לו
איזה תשובה לקרות זו לדחון - והאיש נשאל את הנפגע ואמר שלא
הי' יודע הדיבור דאיזה אבר נלקה ולא ידע מה צריך לתקן - אבל
כשנודע לו שום אבר לקות התשובה

ג

לגשש למצוא דלת אבל אין דמיון לזה ממה שנראה הדלת
דאור שאז דרכו דטומה

11. איתא בב"ר פילוסופוס א' (כוז) בקש לידע לכמה הנחש מוליד כיון שראה אותן מתעסקין זה עם זה נטלן ונתן בחבית והי' מספק להם מזונות עד שילדה כיון שעלו הזקנים לרומי שאלו את רבן גמליאל לכמה הנחש מוליד ולא הי' יודע ונתכרכמו פניו פגע בו ר' יהושע וא"ל למה פניך חולניות א"ל שאלה אחת נשאלתי ולא יכולתי להשיבו א"ל מה היא - א"ל לשבע שנים א"ל מנ"ל אמר לו הכלב חי' טמאה ומוליד לחמשים יום ובהמה טמאה יולדת לי"ב חדש וכתיב ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה וכשם שהבהמה ארורה מן החי' שבעה כך נחש ארור מהבהמה שבעה (2) ע' תשב"ץ אשמ"ג

12. והנה דבספרי הצוה"ק איתא דכל מלין ומודעין דכל עלמין באורייתא אימן וכמבו' בונתו למשכ' הגר"א (עמלה של תורה ע"ג) והכלל כולל מה שהי' והוה ויהי' עד עולם הכל כלול בתורה מבראשית עד לאחר כל ישנא ולא הכללים לבד אלא אפי' פרטין של כל מין ומין ושל כל אדם דפרט, וכל מה שאירע לו מיום הולדו עד סופו וכל פרטיו ופרטי פרטיו, וכן של כל מין בהמה חי' ועוף וכל בע"ח שבעולם וכל עשב וצומח ודומם וכל פרטיהן ופרטי פרטיהם - אומרים דבשם הגר"ס במש"כ עבד המלך וקרא בו כל ימי חייו שבמלך (3)

13. וידוע ששאלו הגר"א היכן הוא מרומז בתורה ואמר דבפרשת כי תצא אבן שלמה אליהו בן שלמה ודיאכו בחומש דברים מרומז על אלף החמישי ויש בו י' סדרות אם נחלק הולך מאחור והגר"א נפטר ה' תקנ"ח 5558 ופרשת כי תצא מרמז על שנת ג"ת 5,500 עד שנת ג"ר 5600 ועד פנימי הגר"א המלחמה המלמי האחו' תשצ"א לסוף

14. והנה הצוה"ק מסיים קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא בר נש מסתכל באורייתא ומקיים עלמא אישתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא אורייתא - זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא דאיהו מקיים עלמא

1. פרשת כי תבוא - ועכשיו אנו בפרשת נצבים וילך המעבירים דמין השופט
וכנגים שעברה טוב דילי תשובה

2. עורבא בתנצא אות ס

3. הי יכו לקנות מאוכלות של כל ימי חיין

ד

וכמבו' כוונתו כמ"ש בנפה"ח (שער ד, יב) אם הי' חו"ז העולם פנוי
לגמרי אפי' רגע אחת ממש מעסק והתבוננות בתורה הק'
כרגע היו כל העולמות נחרבים ונתבטלים ממציאותם לגמרי - ועש
שפי' דבזה כוונתו וחיי עולם נטע בתוכנו חיות כל העולמות
כן וע' דבר קדש (בראשית א.) שמבאר המשנה חביבין ישראל
שניתן להם כלי חמדה חיבה יתירה נודעת להם שניתן להם
כלי חמדה שבו נברא העולם

ט) וע' סנהדרין צ"ט; אפיקורס כגון מאן אמר רב יוסף כגון הני דאמרי
מאי אהני לן רבנן לדידהו קרו לדידהו תנו - וע' רש"י ובזה אינן יודעים
שהעולם מתקיים עליהם

בעזהשי"ת

תשע"ג ישיבה גדולה
של שערי אפרים וא' טבת

תשע"ד, תשע"ט
אגודה, אהל תורה, מתיבתא
תשס"ה
תשס"ח
תשנ"א תשע"א

(Ⓚ)

בראשית תשס"ג

1. איתא בפרשה דבראשית וכל שיח השדה טרם יהי' בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה

2. ופרש"י עדיין לא צמחו וכו' שכתוב ותוצא הארץ לא יצאו אלא על פתח הקרקע עמדו עד יום ו', ולמה, כי לא המטיר ומה טעם לא המטיר לפי שאין אדם לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם, התפלל עליהם וירדו וצמחו האילנות והדשאים!

3. נמצינו למדים איזה תועלת יבוא לעולם אם ישארו על פתח הקרקע אבל מ"מ יש סדר שכ"ז שאין מכיר בטובתו אין מטיבין עמו וכו'

4. ועי' בברכות פרק כ"ח איתא בסנהדרין צ"ב כל אדם שאין בו דיעה אסור לרחם עליו שנא' כי לא עם בינות הוא על כן לא ירחמנו עושהו ופי' מי שאין לו דעת ורגש להכיר טובה שמטיבין לו ולהכניע מפניהם - כאשר מכירים חשיבות ההטבה אז ראוי להטיב עמו - אבל כ"ז שאין מכירין אין רואין את גודל הדבר - כמה נצרך הוא לאותו דבר וכמה צריך לקבל וכמה צריך להיות נכנע להמטיב

5. ועוד יסוד רואין שלפעמים למה שצריך, צריך תפלה ובלעדה לא יצא לפועל ע"י בקשת ומתן טעם לתפלה מכין לירידת גשמים - יש לנו ①

6. וכמו כן ג"כ כוונת רש"י דאיתא לקמן (ב, כ) ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו ויסגר בשר תחתנה (תחתנה) כשהביאן הביאן לפניו כל מין ומין זכר ונקבה אמר לכולם יש בן זוג ולי אין בן זוג מיד ויפל - ע"י הקריאת השמות הכיר הצורך לבן זוג, ומסתבר מה שנחסר לו ע"י שאין לו בן זוג, אמר לכולם יש בן זוג ולי אין בן זוג ② כמבו' בזה הי' תפלתו ומ"מ צריך לבן זוג - ע"י עלבונו יתפלל כל חסיד לעת מצוא אמרו למצוא מצא אשה מצא טוב

7. איתא בהשע"ת (ס, ז) וכתבו רש"ה תלמידי האריז"ל ③ כשאמר ועזר בלים ישוח דבר

א!

(1) מקור מן התורה לתפלת נפש - כל מה שבלה בנפשו דרכה (II)
חנה שפעל מגימין רק על תפלה

(2) יש לנו מקור מן התורה להתפלל על דבר צער

(3) התפלת עקרת מוציא אסירים, ופודה ענוים

(II) נעז דמעי מאזניה ח, את כלית דור שהשמים משתבין כמושת מלפורים
ט ומטר השדל לומש להישות שאין דבור ופרשי שאין מקבלין תפלה
דמשה ועז זכה את כלית הגשמים נעצרים ומתכסים שאין דבור לומש
להישות כבאו, ועד הסן יפליצ בהגשמים הראשונים לא ירצו למלא אלא
עד ע"י תפלתו של אדם הראשון

(III) ועד שיעזכו תומש מהבנים וולדה וירא קטן שאבל שבבי נגעו
שברה אחת לו דן מומט עוד שלא נתבלו לו יקבל מה שנגעו
עליו ורק כיון שבא עשקו רחמים על טאימלק נענה תפלה והרים
עם מספראו הסלר

(4) רמזו ראיה באליעזר עבד לקפיצת הדרך ע"י תפלתו של אברהם אבינו אבל רחבת
לא מצינו שעבר לקפיצת הדרך ואפערבה הי מגואו דרך רק אחר שכתב
ויצא יצחק לשוח בשדה ואצלה התפלל שעבר לציווי אליעזר וישא עיניו
וירא והנה גמלים באים

שהוא עני ומבקש על הפתח וכן הוא בסי (צ"ח, ג) יתפלל דרך
תחנונים כרש המבקש על הפתח. זהו יסוד הראשון שצריך
להכיר מצבו מה שנחסר לו ומי יוכל לעזרו

8, ומה דוקא תמיד ל"ה והנה בהשגה קטנה בכוון רגליו בתפלת
י"ח כדי שבתפלה ישים כנגד עיניו ולבו כאלו ידיו ורגליו אסורות
ואין בידו כח לעזור לעצמו ולהרחיק המזיק צלותי דעזרא
יגאלה ומפני שרגלי האדם נעזר בהולך בדרכו מן המקום
ורגליו את האדם הצדיקים לבין אנשי - איתא באבות (ה, כא)
בן עשרים לרדוף אחר מזונותיו - וכל שרגליו אסורות. ומה
משלי (י"ט, ב) גם בלא דעת נפש לא טוב ואץ ברגלים חוטא
ופי' הגר"א נפש היא התפלה וכשהיא בלא דעת שהיא בלא כוונה
לא טוב ואץ ברגלים - שממהר ברגליו כי תפלה היא רגלי
האדם כמו שאמרו בזהר. וכשאץ בהן הוא חוטא

9, ומה דוקא תמיד שמביא בדברי הרמב"ן (פתיחת כוללת הל' תפלה) והנה שאלת
צרכיו אף שיש בני אדם שאין להם ולא חסר להם מכל טוב מ"מ צריך
לבקש על העתיד שלא יחסר לו לחמו ומימיו וצריך להתפלל בכל יום - וגם
אדם עשיר מופלג יש בחינה של עוצב הלב - במחר אינו מובטח על
עשירותו (ובזמננו ראינו זה בחוש כמה עשירים ירדו מנכסיהם באופן
(1) פתאומי רח"ל -) ואלו אפי' בגלוי מאה, אשרי משכיל אל דל פי' רש"י ורד"ק

10, וממשיך השעה "ועשיר הדעת כי הוא עני בתורה ובמצות כי הוא
העניות האמיתית ועי' הפלאת והלוך בראשית ד' שמביא מהדרת יעקב (3)
דדרוש ד'

11, היורדת בדרש כותב אף לפי שעכשיו הדעת שאיננו מתפללים כראוי
כל הזמן אין שומעים בתפלה מכוונת וקרמה אלקים ולהיפך
אם אצלך ואשר מקירות לבו בתפלה לחוני בעת כי דלותי
עד מאד דומה (ראה מי אומר את זה בעל האורות הכרגע
והפלאה היורדות בדרש תפארת יהונתן) אז הוא ירחם
עלי להאיר עיני בתורתו ולכן על נדוני והסבה אל גאמרו

(1) שקאי על החולה - ולדאבוננו כמה פעמים נמצאים חולים שצריכין
צדקה ושועה ומי מובטח שלא יחלה

(2) וצריכין [לצער] שמתפללין על כל ישראל - ועי׳ שנות אליהו מס׳ ברכות (ב, א) עיקר
התפלה שיכוין בתפלתו שהוא כל ישראל בתפלת השלמות - ובאלקי נצור
מתפלל על עצמו - ובזה כמה פעמים - באורח חיים, כמה כוללים נוגעו
וגם כאן כמה. נוגע כמה אנשים שאין להם שום פרנסה

(3) בכאשר דבר הנחש אל חוה השמיט שם הוי׳ אף כי אמר אלקים לא
תאכל מכל עץ הגן - ויאמר אלקים לא תאכלו ממנו - לא מות תמותון כי ידע
אלקים - אינו בקודש לדברי הנחש ואח״כ בכתוב אומר ה׳ אלקים - והי׳ שמו הוה׳
מורה שהוא מהוה את הכל ובכל רגע יש בזו התחדשות של הבריאה (הנפה״א
המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כאמור למשה סודות גבוהים)
ושם אלקים גימ׳ הטבע - והנחש רצה להכניס כפירה בלב חוה כי הבריאה
~~הוא ראשון דהשגחת הלבד - ושם דיר הסבל - והסוף ד״ל בכל~~
מורה על התמיד - והאופן האפשרי שיוכל להתגבר על כל הנסיונות הוא רק
ע״י רחמי השם ועזר השם כמו שצפה כשל להצדיק ומבקש להמיתו
ה׳ לא יעזבנו בידו - ומשיך השמיט עד השם בלי לראות שמים על
כל הנסיונות בתפלתו יוכל להתגבר (לפי דבר המהר״ג אלים שרצו לקבל ע״י
קישורים נגעתו לחשים ובהם חמודה ויכן היטב ועי׳ משנ״ב ב״ל י״ח
שמביא מהגמרא עמוקות שפגמו בב׳ בלת בשם שקי, ובשם אדנות
ונשאר איבר ישן - ומצבב שם ישא קבירת שכל בלים ואורדה קיים
עי׳ ב׳, בה וביצב
ישן אני ונבו הנחש הפנאי - והתוקן הוא מחטאתי נגדי תמיד
שאצב עומד ותטאו ובפוך לתפלה להתפלל ע״ז - וע״ע גם הוא את תיקון
שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ - ומביא מהספרים - בכאשר עושה
דבר טוב מוקצה בלבנו ומייחס הכל לעצמו - ואם לא תיטיב מיח

(3)

היא בעצמה זה מחבירין לרב שלו ומוצא חכמתו לא כן הוא
שכר נתלות, רק מתנת ה' כאשר נוחה טובו וחסדו הגדול
דרך תפלה ותחנונים - ואין לך דבר שמצטרך לאדם ישועות
התורה אלא להתפלל לה' הבוטח ששומע וירחמהו כי קל שומע
תפלה וקרוב לכל קוראיו באמת (ח' דספר שמים תפלה) (2)

12. ע' (עלון לשבת בראשית פ"ב) המהר"ל שיך ספר הבעירות לא הי'
לי הבנה להבין את דברי הגמ' וגם כאשר למדתי דינים
פשוטים לא ירדתי לעומק הענין ורק כאשר חזרתי על הסוגיא
פעמים רבות התחלתי להבין

13. בתפלה חזרתי על כל שיחי להבות מ' פעמים ורק פעם
אחת הגיע לפני הבורא אולי - לא מבינו בתורה שאני שהוא
קשה הבנתי איני מחויב ללמוד לכן אבקש ממך אב הרחמן
שתתן לי שכל ובינה להבין ולהשכיל את דברי תורתך הק'
ואחרי כל זה הרגשתי שבאמת נפתח לי קצת ומתוך קצת
ולאחר כל תפלה הבנתי את הסוגיא יותר טוב

14. כך נמשך הזמן דבר יום ביום במשך תקופה ארוכה - ומכאן
שאומרים לכו שאני יודע ללמוד - אל שאינני מודה בכך
כי אני יודע שזה הגיע בהשתדלות של הבורא

15. כאשר מכירים היטב את הבלות שלנו, ורק הקב"ה
הוא העוזר בלי שום יכולת להמשיך ונותן לנו
ישראל דעת שנועל אליו

16. ע' בנתיב העבודה (של המהר"ל ע"ט, פ"ב) איך אפשר לומר
שהתפלה היא עבודה אל השי"ת והרי עבודה צאת ע"מ לקבל
פרס ואז למה נקראת התפלה עבודה

17. ומתבאר כי התפלה שמתפלל האדם אל השי"ת מורה שהאדם
DEPENDENT
נתלה בו ית' ודבוק אליו ואין לו קיום בלעדו
ולכן מתפלל אליו על כל צרכו - ולפיכך התפלה היא עבודה
גמורה אל השי"ת

① כזה דעת תורה - אני הינו אומנם אם אין לנו ראש דבר גלוי
מן השמים שאנו פטורים - וע' תדב"א זוטא יד' פא' הייתי מהלך
ממקום למקום ומצאני א' שלא הי' בו לא מקרא ולא משנה
והי' מתלוצץ כנגדי ואמרתי לו בני מה אתה משיב לאביך שבשמים
ליום הדין אמר לי רבי יש לי דברים שאני משיב הימנו ובינה ודעת
לא נתנו לי מן השמים שאקרא ואשנה
וע' משלי (כד, כט ופי' הגר"א) אל תאמר כאשר עשה לי כן אעשה לו
כמו שפרש אותו באספקלריא של עוה"ז כן אני עושה אינו יודע כלום
ולא אכנס אלא בענין עצמו בתורה וכו' וסיים וכמו ידיעת ומצות
האמין

② שבהנמא אחר ע"ע כי צבה ובשעת בתורה וירש יותר ע' תשלום
מאשר ע' המובנת - ובתורת בהבלה ז"ג יותר מענינותיו
בסוגיות המוררות בש"ס

17, וכמה מפסידין על שאין מתפללין להתפלל כראוי על דרך
אברהם (תורה ותפלה דף רמ) - איתא בדברים רבה (פרשה
יא, י) א"ר יוחנן עשר מיתות כתובות במרה על משה
ואלו הן - הן קרבו ימיך למות, ומות בהר וגו' - מלמד שעד עשרה
פעמים נגזר עליו שלא יכנס לא"י ועדיין לא נחתם גזר דין
הקשה עד שנגלה עליו ב"ד הגדול

18, ודבר זה הוי קל דמניו של משה (הוי עושה ק"ן) ואמר ישראל
חטאו חטאות גדולות כמה פעמים וכיון שבקשתי עליהם
רחמים מיד קבל ממני שנא' הרף ממני ואשמידם מה כתיב אחרן
וינחם ה' על הרעה, אכנו בדבר ואורישנו מה כתיב אחרן
ויאמר ה' סלחתי - ואני שלא חטאתי מנעורי לא כ"ש כשאתפלל
על עצמי שיקבל ממני

19, וכיון שראה הקב"ה שקל הדבר דמני משה ~~ואינו עומד בתפלה~~ מיד
קפץ עליו ונשבע בשמו הגדול שלא יכנס

20, ועי' משיא בדברי הרמב"ן (שמות ד, י) משה מרוב חפצו שלא ילך
לא התפלל לפניו יתב' שיסיר כבדות פיו - והקב"ה כיון שלא
התפלל לא רצה לרפאותו

21, איתא בזה"ק (ח"ג א) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ - כל תפלתן
של ישראל אינו אלא על דוחקא - מרי מתי יעבדו דית מקדשא
ועי' דמדרבנן אין שיחה אלא תפלה ואין שדה אלא דוחק

22, ועי' ישעי' (סב, ו) על חומתיך ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל
הלילה תמיד לא יחשו המזכירים את ה' אל דמי לכם ואל תתנו דמי לו
עד יכונן ועד ישים ירושלים תהלה בארץ

23. ועי' רד"ק הפקדתי שומרים הם על כל ישראל בגלות שבכל שומרים
ומצפים תמיד בבנין ירושלים ומזכירין דוחק ירושלים בתפלותיהם
יום ולילה - לא יחשו - לא ישתקו - אל דמי לכם לא יהי
לכם דמי ושתיקה ותתפללו לפניו תמיד ותשפכו לפניו לבבכם (1)

① ועי' משלי (יא, יא) בברכת ישרים תרום קרת ופרש"י תקומת
תקומת הקריה בגבורה מליפול בזמן שהיו מלכי יהודה ישרים
ובעמידתם בתפלתם את המקום - נמצא כי קיומה עומדת על תפלה

ועי' רש"י נח (ח, א) ויזכר אלקים את נח ופרש"י זה השם מדת הדין
ונהפכה למדה"ר ע"י תפלת הצדיקים

דונהשי"ת

פרשת בראשית תשנ"ו תשנ"ז-תשע"ג-אגודה ד"ד

1. החוה"ל (שער יחוד המעשה פ"ה) כותב בן אדם ראוי לך לדעת כי השונא הגדול שיש לך בעולם הוא יצרך המעורב בכחות נפשך והמעורב במזג רוחך והמשתתף עמך בהנהגת חושיך הגופניים והרוחניים ועוצתו בכל צפונותיך - והוא מורה אותך להצלת הממיתים לשרשך מארך החיים - ומה בין אלתורידך ומלחמת עליגו ממלחמתך

2. הרבה לימודים יש לנו מפרשתנו מתחבולות היצר

3. ויאמר אל האשה אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן ופי' הגר"א דאדרבה איפו אוף הי' כונת הבורא שלא תאכל מאומה והוא בכדי שלא ללמוד בו (3) - היצר בא אל האדם א"א לשמור לשונו מדבורים אסורים - ומה לו להתחיל - והגר"י סלנטר אומר שבבואו לאחר כל ימיו לימנע מהרהר אחת

4. דמיון לימוד התורה היצר בא אל האדם א"א ללמוד בכל מה שילמוד ישכח ולא יבין ומה לו להתחיל וע' גר"א משלי (ג, כ) (2)

5. וע' בחזון ישעי' (י"ח) שמשלו משל לב' אנשים בא למלך ליגרש איש איתך במשכרת (1) ואיתא במדרש שכל מ' יום שלמד משה רבינו תורה הי' למד ושכח עד שבסוף ארבעים נתנה לו הקב"ה במתנה וידעה כולה - יש בחינה של יגעת ומצאת

6. איתא באבות (ב, ט"ז) לא עליך המלאכה לגמור - וע' בקריינא דאגרתא (מ"א) דמיון לימוד התורה הקב"ה אינו דורש מהאדם יותר ממה שבכחו לפי מצבו וכשרונותיו - הבאבתי מה שבודאי דמעלתו (4)

7. וע' דקריינא דאגרתא (י"ט) אל תאמר אני מטומטם בהבנות והתורה לא תדבק בגוף מגושם כמוני חלילה וחלילה לחשוב כן כל מלה כל סברא של התורה הוא קודש קדשים וכשהוא נכנס במוח האדם מתקדש האדם בקדושת התורה ואין שיעור גופו ורגשו נעשה בקדושה ס"ת וקדושת התורה אצלו סוף סוף מאירות - אשר קדשנו במצותיו

8. איתא בשבות דף סו' ב' הלכה פוסקים הין קבל רישא ונתקרבו

(1) ואינו בלא ידע מאי קאמר

(2) הנערה הנעימה עכשיו ואל אין נגיע עצמך לא ידע כי מלכה ושפי בגויל
אין ארכה

(3) נכר באופה הק׳ (ג׳, א׳, ג׳) גׄרׄ א׳

(4) גדור פרשת ונצא הדרכה על שאמר על ג״ג שמכתיב רלידים ללמוד
תורה - שמנכיר רק הסילוק ללמוד תורה ואינו מחפיר שאין נדבליזון
בלימודו - והדברים מתשם שהסטיפלר פה נסע על שלושים ואחד
ושאין את קולע עניה מתרח ווינם לו שכל הכלים טרוד
דפרנסה ובשאותו לפיגן בדולף והיו עוד מאד מרקדת
הינה שלא מה הולך לשמוע שיור - רק בא עקא שמיד שמתחיל
המגיד שיור להגיד שאותו ראשו נופל על לבו וישן ומקיץ כשנגש
השיעור והסטיפלער טומר לו שכם אשמ מפאד ולא ימסח טפוף דולה
אותו (סיפור זה אינו נוגע להוראות ישיבה כמובן)

(ד)

ל"ג ויצאו מהם צדיקים חסידים ונשים

9 בראשית אמרה חוה ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלקים
לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותון ויאמר הנחש אל האשה
לא מות תמותון

גם ועי' באר יוסף ד' שמביא מהגר"א שביאר כוונת הפסוק לפתח
חטאת רובץ - כי אין ליצה"ר שליטה על האדם רק אם
האדם פותח פתח לפניו והיינו כשהאדם הוא מסתפק
אם לעשות או לחדול ואינו בהקיפות אז יש מקום להיצר
לבוא לפתותו - אבל אם בדעתו תקיף ואין שום ספק לבו
אז אין כח להיצר לבא להכשילו

וו איתא במד"ר רות סוף פרשה ד' שלשה הן שבא יצרן לתקפן
ונשבעו כנגדו בשבועה יוסף, דוד ובועז (ד) ועי' שמביא בשפי
כשי' דמס' סנהדרין (קז) שהיה ספק בנת מיצר ויצרו תקפו ואומר
(ד) עי' ברכת פרץ פרשת מטות שמביא פגמים
על חנך אני מנוע

יב ונה שאמר הקב"ה לקין שהעצה למנוע זאת היצר היא לסגור
הדלת - שיהי' לבו חזק לעשות רצון אביו שבשמים בלי שום ספק
ופקפוק שאם נפתח לו פתח קטן להיות מסתפק כל שהוא
היצר יבוא וירחיב הפתח וזהו כי לפתח חטאת רובץ עמלק ג"מ ספק

יג והנה חוה אמרה לנחש פן תמותון (דלא כציווי הקב"ה
דיום אכלך ממנו מות תמות) שזה אשר לה הנחש לא מות
תמותון ועי' דבהכרת אחר

14 אמר לה הנחש - אין הקרא להמית ורק הפחיד אתכם
ונמצא היא מתחבולות היצר להטעות את האדם בספק
המרה ולהביאו לו היתרים וכו' מש"כ ג.

טו ועי' בבית הלוי (ע"ג בשם חכם) איתא במס' סוכה נ"ב לעתיד
מביא הקב"ה ליצה"ר ושוחטו, לצדיקים נדמה להם כהר

(1) בנדרים הי׳ א״כ צדק גומר רק מיגו שנשבעין לקיים את המצוה שהיא נשבעת
ואקיימה לשמור משפטי צדקך והלא מושבע ועומד מהר סיני הוא אלא הא
קמ״ל דשפיר לאינש לזרוזי נפשי׳ ולהתעורר גאוה הכיון מצבבת אז השבועה אינה
חלה - ושיטת הר״ן דאינה חלה לענין חיוב קרבן אבל חלה לענין בל יחל אבל שיטת
הרמב״ן דב׳ מיטות אינה חלה כלל א״כ מהו הביאור - ומתבאר דכוונת חטאי האדם
דאין על הכוונה היתה לעצמו, או עכ״פ ממעטו לו ספקות א״כ הועיל
השבועה שלא דעל הכל שבעצמו מותו באמת נאסר על השבועה

ולרשעים נדמה להם כחוט השערה – ומבאר הרי הכל דבק תשוקה

FANTACY DESIRE

ותאוה עוה"ז הכל רק דמיון כוזב דהא רואים שהתשוקה
הוא מרורה יותר ויותר מהטעם הטעים שיש באותו דבר ורואה
שאחר להדבר נדמה לאדם כאילו הוא דבר טוב ותענוג גדול
למשל להלוט אחר אכילה ושתי' דמיונו הוא טוב מופלג ובאמת
דעת בלידתו של המאכל הוא ממטה ממש

16. וכן למען רדיפת הממון חושב אם ישגו יגיע לו טובה מרובה
וכשישגן יראה שאין בו תועלת ומה אינו חוזר בו דיש לו
מנה מבקש מאתים והאושר יברח לו כאשר יהי' לו מאתים

17. ונ' מבאר אילן (א-ב) אי נשאל להעשירים אם האושר נמצא
אצלם יענו אושר בד ולא בא דהרבה צרות באים אליהם
והרבה פעמים סבת הצרות הוא עושרם (מחלות, קנאה וכו')

18. ומסיים כל דברי המהר"ל הם קטני הערך מאד וכל תכלית של היצר
הוא הרצון

19. הצדיקים שבעולם יבכו אצלם נדמה רק הרצון שהם טוב
מאד. ומשום נדמה להם כבר והרשעים שכבר עברו
ורואים שעדיין לא הגיע להם כלום מכל עבירותם רואים
את הדבר באמיתתו שהוא כחוט השערה

20. ובזה מה שאנו אומרים סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו
דרואים אנו עכשיו שלא הי' שוה לנו

21. הנחש פיתה חוה בתשוקה שבריאת האור והייתם כאלקים יודעי
טוב ורע ונראה בעצמה שאין יצאו מהעץ וכל לדעת עולם

22. וכן אמרה האשה הנחש השיאני ונראה בתשוקות חוה אדוני
שבאמת שפטה אותם

23. ומתפרשים על הדעת נולד באדם התשוקה המוטעת ואולי גם
הביאור על הדעת טוב ורע – בשביל דבר סוד שהוא טוב ובאמת
הוא רע

(3)

1. אדרבא אליהו - לא מות תמותון - אין הכרח להמית - רק
שרצון הבורא לצוות לכם למנוע מכם ידיעת טוב ולכן
הפחיד אתכם

2. ע' מס' פ"ד - אין אומר לך יצה"ר חטא והקב"ה מוחל לך
אל תשמע לו - ועי' משלי (י"ג, ט"ז) חכם ירא וסר מרע
וכסיל מתעבר ובוטח - ופי' הגר"א ~~בתאוה ועוד עבירות~~
~~ובוטח שהקב"ה מוחל~~ לו חכם ירא את ה' וסר מרע מלעשות
עבירה וכסיל מתעבר שמחר עבירה ובוטח בה' שמוחל לו

3. ועי' גר"א משלי (ז, י"ג) דהיצה"ר אומר לאדם מה שאתה מצירא
מעבירות - אדרבה תשובה גדולה שזדונות נעשות לו כזכיות
וכל מה שתרבה לך ועשה עבירות תרבינה לך אח"כ יותר
זכויות - ודע שאינו כן

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ג'אנעדם גשטן

א גש"ע יונגס
תשע"ג

בראשית

פרשת בראשית תשמ"ג

ל"ג תשע"ג

16. -

1. קשה לנו מאד להשיג מדרגת אדה"ר קודם החטא - הוא הי' יציר כפיו של הקב"ה - ידוע פתגם של הבעש"ט כח הפועל בנפעל. ויפח באפיו נשמת חיים ואיתא בזוה"ק מאן דנפח מדילי' נפח (2)

2. איתא בב"ר (ח-י) בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון טעו בו מלאכי השרת ובקשו לומר לפניו קדוש ודאי המפרשים בנשמתו הי' גדול יותר ממלאכי השרת. איתא בב"ר (מ"ח י"ד) והוא עומד עליהם אימתו מוטלת עליהם מראה מיכאל גבריאל מיכאל - מה עשה הקב"ה הפיל עליו תרדמה - וידעו הכל שהוא אדם

3. הגמ' בבבא בתרא אומרת כי קודם החטא הי' עקבו מכהה גלגל חמה פניו אל פניו - כמשה רבנו

4. איתא בב"ר נ"ח, ב"ר בנאה הי' מציין מערות ונכנס לתוך מערת המכפלה - מתחלה נכנס למערת האבות ושוב רצה ליכנס למערת אדם הראשון יצתה בת קול ואמרה נסתכלת בדמות דיוקני דיוקני עצמה אל תסתכל ופי' הרש"ש יעקב [illegible] הסימן שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדה"ר דיוקן עצמה אדה"ר כמש"כ בצלם אלקים ברא אותו

5. ועי' במהרש"א שפי' שברא כמה בני אדם ראו את אדה"ר ועי' בדמיון ילדו בצייר נשתנה לאחר החטא ולא הי' בצלם האלקים - ובמיתתו נשבר לו חטאו וחזר צורת בצלם האלקים לפי דיוקנו עצמו אל תסתכל כי לא יראני האדם וחי

6. בנפש החיים (ע' מבוא מאמרו ח"ג רד) משמע דקודם החטא הי' כח בחירה גמור שהי' יכול להטות עצמו לכל אשר יחפוץ להיטיב או להרע. אמנם לא הי' עדין בחירה

(ע) ע' קול אליהו - שהביא המדרש משלי מה חטא אבשלום מפני שבאם
שאול ולא ראה שלום - אבל אבשלום לא היה שייך הפסוק
דל בשבט - ואפשר בגדר מאן דאמר - בשבת איתא דאבשלום
הן כמאן דחלוקים - וע' רבק אפי' חסיד שהתחיל את שלו
והוא הן לב און - וע' רש"י עיקר יצירתו מתוך טומאה
מלאי און - והיינו דאמרו יוצר ומעבר הלשון יונק
להשיבו מאון וזה לא היה אבל אבשלום - מולד בחיבה כהן
כה' בספר מסתן דכהן דמאן חולק - וכו' במאן בכפח מעיל נפח
והכ' ישפא לאנעד היה במגבו בגד דעלמא חטאו פנימית לנסיון
מאוד אפילו שהיה סוקר בשיון במלבין הוא י"ג (שמה דמעיו של נחש)
שמו לו יכשל - ומזה החטא אמש הן דמאן - אפי' חסיד שהתחיל
נדון

(ז) וע' סנהדרין ק"ז אי"ר יהודה אמר רב לעולם אל יביא אדם עצמו
לידי נסיון שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי נסיון ונכשל

(ק)

מחמת שהאות הרע היו בטלים דאמנו כי הוא הי' אדם
ישר לגמרי כלל רק מסדרי כחות הקדושה לבד וכל ענייניו
היו כולן ישרים קדושים ומצוחצחים טוב גמור בלי שום תערובת
ונטי' לצד ההיפך כלל וכחות הרע היו עומדים לצד
ועומן בפני עצמו חוץ ממנו והי' בגדר בחירה ליכנס
אל כחות הרע - לא כמו שהוא עתה שהיצר המסית
את האדם הוא בתוך האדם עצמו ומתדמה להאדם
שהוא עצמו הוא הרוצה ונמשך לעשות הרע - לא שאחר
חוץ ממנו רוצה ומסיתו

7. ומאמר הנחש ~~מאליו~~ דבריו נשמע לנו דברי היצר
בקול ראשון אני רוצה והיצר טוב אומר מאתנו בלשון
נוכח אתה לא תעשה כן - משא"כ קודם החטא - כי האלקים
עשה את האדם ישר

8. ובמצב כזה קשה להבין היאך (כשל) בחטאו

9. וע"ז המשנה האדם (מאמר הראשון) שאמר עוד בזה אמנה
להכניס ומסר הכל אשר בתוך הגן אתה אוכל לא תאכלו
ממנו - כן תאכלו - ונתן הקב"ה אתה לאדם כי ביום
אכלך ממנו מות תמות

10. ומאמר המשנה האדם שהי' קודם אדם הראשון לחיות בב' אופנים
אופן א' הי' לחיות חיים של מלאך בלי שום נגיעה ורצון
לרע ואופן עבודתו הי' אופן קל בלי עמל גדול - וע"ד דבדבק
ב' פי' את ה' שהיתה נשמתו מצטברת וגופו זיכוך אחר
זיכוך עד שהי' ראוי להתעלות עם השלימות

11. והי' אופן אחר לחיות שיאכל מן העץ הדעת ויתעורר
בגופו תאוות ורצונות לרע ואז יתאמץ במלחמה
גדולה כנגד אותם הרצונות ויכבוש אותם ויעלה
למדרגה יותר גדולה ממה שהיה עד עתה - בבחינת יתרא

אגרא, וכמאמרם במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים
גמורים יכולים לעמוד (1) — בהיותו הוא יותר קשה — אך
סכנה גדולה כרוכה בזה באם לא יכבוש את
תאוותיו אז ידבק אל המרחק של מיתה — כהאומר
שנדבק נפשו בו כאות הרע ואי"א לתקן כי אם ע"י מיתה

12. מכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו
כי ביום אכלך ממנו מות תמות. יתכן שבפסוקים לא נאמר
קדש צווי ואזהרה אלא עצה טובה שאם אכלתו לא תוכל
להתגבר ואז תגברת ליתקן רק ע"י מיתה

13. ונשיה אמרה זה פן תמותון — כזה יש אפשרות
שתתגבר ולא נמות — והבטחה על נחש לא מות
תמותון והייתם כאלקים יודעי טוב ורע — אל תספק
שמא לא תמצא בנסיון כי בודאי תמצא והייתם כאלקים
שאינו מושפע ע"י יצר הרע ע' א: (5) (7)

14. כפ"א דאבדא אליהו כותב במפיתוי הנחש למען פיתוי
הילד מתחלה אמר לה אף כי אמר אלקים לא תאכלו
מכל עץ הגן — והיינו שלא רצה אופן לקיים מצות ה'
כי הוא רצה ד' שאי לעמוד בו משל אכילה (אבל בפי
האמת מכל עץ הגן אכל תאכל ורק הדעת בסוף צוה
ולא רשות (5)

15. לא מות תמותון — כוונת הקורא הי' רק להפחיד אותם — כמו
תפילה הסתי להטעות האדם דפי התגברת ולהראות לו
היתרון — וכמו הקליפה לא תלך עמהם

16. ע"י דרכם ומוסר שאמרו (8) בכנף אינא דמשום שלו נפתח
להלן איזה פרי הי' שלא יאמרו הבריות ע"י פרי זה
בא מיתה לעולם כי שפי מקום לבירות (17) תלאו של
אדם ולא נכתב ללמוד ממנו יסודות אלו הם שאדם יבחר

① ועי' דמבואר אליבו שהי' חשוון יותר נעלה בשמים כמו יעקב
של שמעון יהודה והי' משחיטת שמירה לשמה — ולדר' ה'מיו

② מנסיונות נר' אותו התחלות הזה

④ ר' צדוק' וריוזל אומשיל חז על גלות הקדושה אותו אילן בשוו אפן ולא
ותנייב בקלוגים

⑤ ע"ל אין הקדושה רק הטרונות של הריונות — דמיני ביחוד
אלו לבאר בדורות אפשר — דמיני לעמוד אתו שלא
לו לחיות בזה הבוט כמו אני עושה שאנו מסוגל
לקרוא אתו לנושה — ובזה כשו מגוה התחלתי
שאומר שלא לקבל רצון השי"ת — ונשאל ב' נשמאות
חולל שדות לפני ה' שלם ובפני — ובעסק הי' נסיון
גדול — איך האיש נימא. מגדיל כמו צריך לחלל
שדות מה וכל הדרך מלאכות הי' אפשר לעמוד
נשל — מעשה משפטי ומלאכתו שבועה לבר ערלי
שדה שמעו ממלאכות שאין מוכרחות — ורעבו
צריך לצרף על כל נסיון קלותא — מעשה בבעש"ט
שהי' דוגמ המשנה אותו ראוי ופחד על עצמו
בשני כינוי וכן להתאבד של משלי דבר עד
אשר כל הזמן

(ד) על שמור פרשה ו' ונם לו לשלמה שהי' חוזר
ירבו ולא ימצא אליו הפסק זה

אחרי את הנשמה ושני את המה דבק (עין בגלל בכל מנוסא שם סי' בא)
ועי' דמאור הקדוש משלי — שמא לו נצחו ידי חו"בו — מה עשה
אלא אלא משנה תמיד ומעשה להו יפול דמה.

וגם נלמד מקרא כי קללת אלקים תלוי את המקום מצטער על צערו
של רשעים שנשפך (שרוצח וקלל השם) ק"ו על צערן של צדיקים
12. זהו [illegible] — ודאות [illegible] הללו שבזו כונה שבר [illegible]
13. ובזו ענין התפלה שמצטער על צער של מעלה ומתפלל מיסוד
14. ומפאר יותר בזמנו אמרו רז"ל כל המשתתף עם שמים בצערו כופלין
לו פרנסתו — כי מלבד הצער הנחשב למעלה כשמקבל אנשים יש
צער יותר גדולה שאין ערך ודמיון בית עשרות הבן והמשל
לאבן יקר שנשבר ונפל ממקום גבוה שעדר האם יש ערך
גודל הצער של אבין — ולאחר האסון ומתעסקין ברפואתו
ואז מרגיש הבן צער זה מלבד אבין אלא אין ערך
לצער הקדוש
15. ולכן כשמתפלל תפלת הצדק להסיר מאון צערו הוא
רק על הצער של מעלה ומשתתף עמו בצערו ומתחרט
באמת על עונו שגרם על ידו הצער של מעלה כופלין
לו פרנסתו שעד ה' מני צער שגרם למעלה
16. כונות דרה אצל נחש הנחשת דרמן שמשה היו מסתכלין
כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאין
ואם לאו היו נימוקין
17. די מסתכלין ומשוככין התמונה ובקשתם רק על גודל הצער של מעלה
שגרמו כבת עשית החטא ועל הצער שבל ותם שבון דלצר
אז היו מתרפאין
18. אומרים אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו — ואני
בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך — ישועתו אין כתוב כאן
אלא ישועתך — ישועתו של הקב"ה הוא ישועתן של ישראל

(1) עבירה דממונא הויא לאפוקי עבור השכירה הוי גם עבירה
דמאחר שפסקו הדינא יצא להתיר לישבא והוא גזל
דמעשין שיהא יעשה עמו היפך מדבריו ונמצא מגיע לו
מכח עבור הממון

דלצפש״ג

בראשית גש״ן פרשת וילך תשנ״ג, תשסט״ו (K)

1. אנו מוצאים אצל קין בעונש הגלות נע ונד בארץ ופי׳ רבינו בח״י שהוא מטולטל וגולה בכל המקומות שלא ינוח ולא ישקוט במ״א למה - כי עונש הרוצחים גלות

2. גם אדם נענש בעונש של גלות בבחינת ויצא קין מלפני ה׳ וישב בארץ נוד קדמת עדן ופי׳ רש״י בארץ נוד - בארץ שכל הגולים נדים שם קדמת עדן שם גלה אדם

3. וז״ש ספר חיים קדמון שמביא ילק״ט אמר רבי אליעזר בר מרום למה אנו עושין סוכה אחר יוה״כ לומר לך שכן אתם מוצא בר״ה יושב הקב״ה בדין על באי העולם וביוה״כ הוא חותם את הדין שמא יצא דינן של ישראל לגלות ולכן ידי כן עושין סוכה וגולין מבתיהן לסוכה

4. ומעורר למה חושבין דבקא לעונש גלות, והיאך יוצאים חוב גלות ע״י יציאה לסוכה

5. ויש להקדים דהנה איתא בירמי׳ (ד-ג) כי כה אמר ה׳ לאיש יהודה ולירושלים נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים ופי׳ רש״י בזו למדין מעובדי אדמה שנכנס אותו בימי הקיץ להמית שרשי העשבים שלא תהא מלאה קוצים בעת הזרע

6. הדברים נאמרים ברוחניות אינו די לחדול ממעשים אסורים צריך לשרש אחר סבת המדות ושאז יוכל לעשות צמיחה חדשה - איתא בנביאים פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה

7. הרבינו יונה (שער ראשון העיקר השביעי) כותב ההכנעה מעיקרי התשובה - מפני שהוא חייב להסיר מנפשו המדות שגורמות לחטוא ומעוללות הפשעים - הגאוה מסבבת כמה עבירות ומגררא יצר לך האדם עליו שנא׳ ורם לבבך ושכחת את ה׳ אלקיך

8. ונאמר רום עינים (גסות הרוח) ורחב לבב (חפץ למלאות תאותו לבו) נר רשעים חטאת (ופי׳ רבינו יונה על משלי) ניר הרשעים כי ממנו יפרח וירבו עונות - ומלבד שהגאוה סבה לעבירות הרבה מעצם הגאוה היא חטאת שנא׳ תועבת ה׳ כל גבה לב ומוסיף הכו

[illegible]

(ק)

ובזה הבאור נמסר דיג יצאו כי אין עזב השם ומו אחרי אשר הוא
גוזרת ד׳

דברים ח-יג

9. הנה ראיה לזה פן תאכל ושבעת ובתים טובים (תבנה) וישבת - וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה ורם לבבך

10. הגלות הוא היפך ממצב זה אינו בטוח בעולם בלי באחריות הרמב״ם פ״ב ה״ד מהל׳ תשובה כותב הגלות מכפרת עון מפני שגורמת לו להכנע ועי׳ רש״י נח (ט-ה) מיד איש אחיו - ואז אין צורך לחזור גלות ②

11. אבל בראשית לאחר החטא אמר האשה אשר נתת עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואיתא בע״ז ה׳ אדה״ר כפוי טובה הי׳ - שלא קבל אחריות החטא וגולה מהגן, קין לאחר החטא אמר השומר אחי אנכי נתחייב הוא לגלות ומה כתיב ויצא קין ופרש״י יצא בהכנעה

12. חג האסיף יש מקום גדול לחוש בעלי שפע הברכה ורם לבבך אמנם צריך אין להשען על העושר ויקר ביתו כי הגוף בא מפסלת גורן ויקב - הסוכה נקראת צלא דמהימנותא - אמונה ①

13. אנו חיים בזמן נפלאים בדבר ההשגחה ערב סוכות הי׳ נפילה גדולה ב STOCK MARKET וכן אירע לפני איזה שנים בסוכות גופא הוו ה EARTHQUAKES דמחוץ הבאות לנו שאף הארץ שאנו עומדים עליה איננו בטוחים בה ועי׳ רש״י בראשית (ג-טז) ארץ נוד כמו שהולך היום הארץ מנדנדת אותו

14. יסוד התפלה על עולת תמיד לה׳ דבר המשנה טמאו בשיטת הגאון בתפלה כדי שבמחשבה ישים כנגד עיניו ולבו כאלו יבוא ורקדו אפרים - ואין בידו כח לקרב המוחין ולהרחיק המנגד [illegible]

בתפילין קר"ש יש קר"ב - יש להוסיף כאשר האדם חושב ורואה זה (11)

(2) <u>נסחא אחרינא</u>

(11) דימוי בחשבו שבעת הפועל כ"ג אין במצב של שמחה בחושבו
שבעה צריך לטפל על דימוי אם כאשר מכיר שהכל מפשיט - וי
משלי (ג-ה) בטח אל ה' בכל לבך ואל בינתך אל תשען ועי' הנפ"א שם
וכאשר מברכין כמה שקבל הכל ישנו מהקב"ה כל הנשמה ועל כל נשימה
וכאשר מברכין פוקח עורים מלביש ערומים מתיר אסורים - מכיר שהכל
מהקב"ה, וכבר שנאמר שעשה לי כל צרכי - שאז מכיר כמה שקבל הכל
רק מהקב"ה ושגם מכיר שהקב"ה יודע מה צריך לו ומה שאינו

קע בבשי"ג

תשמ"ד
תשמ"ט - אגודה
תשנ"ג - ב"ב
אגודה ב"ב תשנ"ט

(א)

פרשת בראשית תשמ"ד

1. איתא במשלי (ח-ל) ואהי' אצלו אמון ואיתא בב"ר (א-א)
אל תקרי אמון אלא אומן התורה אומרת אני הייתי כלי
אומנתו של הקב"ה בנוהג שבעולם מלך ב"ו בונה פלטין
אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן והאומן אינו
בונה אותה מדעת עצמו אלא דיפתראות ופינקסאות יש לו
לדעת היאך הוא עושה חדרים היאך הוא עושה פשפשין,
כך הי' הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם והתורה
אמרה בראשית ברא אלקים ואין ראשית אלא תורה היאך
מה דאת אמר ה' קנני ראשית דרכו (וע' יפ"ת על התורה
הנקראת ראשית) ברא אלקים את השמים ואת הארץ

2. וכן הוא בזהר (תרומה קס"א) וכד בעא קב"ה למברי עלמא
הוה מסתכל בה באורייתא. בכל מלה ומלה ועבד לקבלה
אומנותא דעלמא בגין דבכל מלין ועובדין דכל עלמין באורייתא
איתנון וע"ד קב"ה הוה מסתכל בה וברא עלמא

3. וע' ברמב"ן בפתיחה עה"ת בריאת כל נברא העליונים
והתחתונים (העליונים כולל) מעשה המרכבה (והתחתונים כולל)
כח המתגדל וכח צמח האדמה ונפש התנועה והנפש המדברת
הכל נאמר למשה רבינו בריאתם, וכחותם, ומפעלם (1), ומעשיהם
(2) והכל נכתב בתורה בפי' או ברמז

4. (1) מהותם דנפש המדברת - ענין אדם יודע ומכיר בו ונואל אדם יודע
ומכיר בו

5. שכתובה בתיבות או בגימטריאות או בצורת האותיות הכתובות
כהלכתן או המשתנות בצורה - או בקוצי האותיות ותגיהן
כמו שאמרו כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר
כתרים לאותיות א"ל אלו למה א"ל עתיד אדם א' לדרוש
בכל תלי תלי של הלכות - (ובענין התגין) סודות רבים עמוקים
מאד

(ד)

6. ועוד שהביא ממדרש שיר השירים מנין יבוא יחזקאל ויגלה להם
חדרי המרכבה אלא הה"ד הביאני המלך חדריו כאן שהיה
למוד מסורה ושלמה המלך שנתן לו אקיל החכמה והמדע (1)
היה מן המסורה הי' לו וממנה למד - ואפי' כתות המשקל
ס[illegible] אפי' ספר הרפואות

7. איתא דר"ר (כ-ג') פילוסופוס א' בקש לידע לכמה הנחש (4)
מוליד כיון שראה אותן מתעסקין זה עם זה נטלן ונתנן בחבית
והי' מספק להם מזונות עד שילדו כיון שעלו הדברים לרומי
שאלו את רבן גמליאל אמר לו לכמה הנחש מוליד ולא היה
להשיבו ונתכרכמו פניו פגע בו ר' יהושע ופניו חוניות
א"ל למה פניך חוניות א"ל שאלה אחת נשאלתי ולא יכולתי
להשיבו א"ל למה היא אמר לכמה נחש מוליד א"ל לשבע
שנים א"ל מנא לך אמר לו הכלב חי' טמאה ומוליד לחמשים
יום ובהמה טמאה יולדת לי"ב חדש וכתיב ארור אתה
מכל הבהמה ומכל חית השדה וכשם שהבהמה ארורה מן
החי' שבעה כך נחש ארור מבהמה שבעה (ע' רד"צ - הבהמה
ארורה מהחי' ז' פעמים ונחש ארור מן הבהמה ז' פעמים)

8. כשפני רמשא סלק ואמר לו' הגמל מטיח ראשו לכותל אמר ר'
עם שעמלו שלש שני' דא זה והושעה ל' דקנה א'

9. מסופר שחכמי האומות ~~[illegible]~~ נפגשו הרבה בחכמת
המרכבה ושאלו להגר"א ופתר להם (2)

10. שמעתי מהרב יעקב [illegible] שרופא א' לא נתן ספר
לו ורופא דהלן היאך שאשה את היתה לה קיפון על
המוח ואין האפשר שהלך לרופא זה לעשות בו
ניתוח ונשתלכה אמר לה דאופן ומצא הקיפון א"א לו
לעשות ניתוח והנה להחזוא וצ"ל צורה שיש אפשרות
לעשות הניתוח באופן [illegible] ואז אפשר להוציא הקיפון

(2) ובהם מצא בזה הפירושי הדקדוקי ואותיות ונקודי

(3) ועל הגאולה של מצרים (ביג) שבט"א לא הי' הפס"א שש ושמח ביו"ט
(ראשון של פסח) כדרכו בקודש ואחר שהפטירו בו קללת הסדר אומר
להם בזמן הגלה דא אל אליהו (33) וגלה לי ענינים וחידושים נוראים
אין חקר על פסוק ועל פה הענין ובמעדי הדקד משום הפלגת
השעה לא יכולתי להתאפק והרהרתי בהם קודם דעת התם שם
ונענשתי שנשכחו ונעלמו ממני ואינן - ובדרך זה הש"י יחזיר לדרינו
את אבידתו ואחר זמן שאלה את בתו הוחזרה לו אבידתו
והשיב בזה שנתגלה לו שני"ת והמה כ"ב מאות [2,260] וס' אופנים
ואמש שבאופן זה מפני אני יודע כחות כל הבריות ובכל אדם
עם ענינו

(4) עי' משלחן ערוך בראשית י"ת [3 ר"ז] מה שמביא בשם הגר"א - ובאיגרת הקודש
שלמה אמר וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון
האור מן החושך ופירש הגר"א בשלמה קורא חכמת התורה חכמה
וסכלות קורא לשכל האדם - מה שאדם מגיע להבין בשכלו - ובאר
שבזה כיתרון האור מן החושך - החושך גם משמש לנמצאו בכלל
אבל אין דמיון לזה ממה שרואה הבדל באור שאין דרכן
בטומאה

(33) אני אבא ששמעתי מהגה"צ קמינצקי שהגר"א הי' לו רב ובמ"ו אומר
והי' שואל על השיעור של אשין קושיות עצומות ותמה על שאשין
הי' משיב לו מיד פי' הסמן ע"ע דבר שאשין הבין את השיעור
והי' שומע שהגאון הי' אומר מסתמא על זה ויקשה לי רבי
אשר קור ושוב עין הבין יוכל למשל וכך המשיך כל השיעור
שוב קשה לי אומר אבא ולא זה אקשה אלא זה - ועד
אינני יודע מה להשיב עד שאצטרך לשאול לאליהו הנ...
כל פסח (משום בגדול ישבו זה לגלוי אליהו ר"ל פ...

(ט)

ד) קישואים - מתחלה סידר הרופא לעשות באופן חדש כמה עד שהפסיקו
התנוא שבצ"ח וכן הי' לאחר ג' חדשים קרא הרופא
שלפני ל' חדשים רופא מומחה א' ברוסיא/אנג' חידש אופן חדש
לעשות ניתוח וכעשו התנוא - שמעתי מפי יונתן אפרים שיח' ששמע (6)

11. וכמ"ש בסי' התניא איתא דכל מילין ועניינין דכל עלמין דאורית'
אינון כמדה כנגד למשכ' הבריאה (שלוה של תורה ע"פ) ומכל כ'
כל מה שהי' והוה ויהי' עד עולם הכל כלול בתורה מבראשית
עד לעיני כל ישראל ולא הכללים בלבד אלא אפי' פרטים של כל
מין ומין ושל כל אחד בפרט וכל מה שאירע לו מיום הולדו עד
סופו וכל פרטיו ופרטי פרטיו וכן של כל מין דהמם חי ומין
וכל בעל חי שבעולם וכל עשב וצומח ודומם וכל פרטיהם ופרטי
פרטיהם דכל מין ומין - וכל גם נכלל כולו בדפ' דבראשית
עד נח ונכללו נכללו בפרשה הראשונה עד ברא אלקים לעשות
וכלל כללי הכללים דפסוק ראשון דז' תיבות ומקור כל
הכללים הוא בתיבת בראשית ז' אותיות ובתג של
הב' - הרב ח"ל אמסלם הביר בתרשים יש MIKRO DOTS שכמה ופמה בספרי'
הבן הוא

(5) 12. ידוע ששאלו הגר"א ~~...~~ מרומז בתורה ואמר בפרשת
כי תצא אזן שלמה אליהו בן שלמה ובי' ארו
בחומש בספרי' מפורש על אלף החמישי ויש בו י' סדרות
5,558
(אם נכפיל זה מחובר) והגר"א נפטר תקנ"ח ופרשת
5,600 5,500
(3) (2) כי תצא מרמז על שנת תק עד שנת תר

13. וכמ"ש התניא מסיימת קודה אסתכל דאוריתא וברא עלמא
בר נש מסתכל בה באוריתא ומקיים עלמא אישתבח בעובדא
וקיומא דכל עלמא אוריתא איהו. ובאה איהו בר נש דאישתדל
דאוריתא דאיהו מקיים עלמא

14. ובמש' כנגד כמ"ש בנפש החיים (שער ד' י"ב) אם הי' חו
(1) העולם פנוי לגמרי אפי' רגע אחד ממש מעסק והתבוננות

(1) דהמהרי״ק תיבל ברגע היו כל החולמות נחרבים ונשלחו
ממשלאות לעמשי הן - ושם שהי צדהו בונה ומי עוד נטר
דהמכנו חיות כל החולמות

(3) ולפ״ז מה מאד מענין דספיה״ל הפוך בה והפוך בה דכולא בה

(2) וידוע משכ׳ בתוס׳ וקרא בו כל ימי חייו שפלוק ה׳ ירפ׳ לקיום
דהתורה מאורמת של כל ימי חיין ושמעתי מפצאון ר׳ שינקפרג
שליט״א שביאר במשנה הלכה רבקה לשל ועד דעת קישור
דהידורה ולא כל כפ לרופא פשט

(4) נכלהו בהן

(5) הובא מעשה שהי׳ לו תלמיד להרמב״ן ואבנר הי׳ שמו - ופקר בדת
ונתעשר ונתגדל פא שלח להבי׳ להרמב״ן אצלו ביוה״כ
כאשר בא הרמב״ן שחט לפניו חזיר ובשל ואכלו ושם שאל
לו על כמה כריתות עבר - הרמב״ן שאלו אז מה הי׳ הסבה
שפקר ואמר לו ששמע מהרמב״ן שמה שיש לכל אדם מרומז
בפרשת האזינו וכיון שידע שזה דבר שלא מש״ה פקר הרמב״ן
אז דבר אמת ואמר לו אז הראני מה שיקרה לו
הרמב״ן התפלל אז שיתגלה לו ושוב אמר לו אמרתי אפאיהם
אשביתה מאנוש זכרם - המלה השלישית מכל תיבה אותיות
אבנר - אפאיהם - I would make an end - אשביתה מאנוש זכרם
I would make ~~their~~ them memory cease from among men
נכנס לתוך ספינה ולא נמצא מה נעשה לו

(6) ששמע מאחיו של הרב ר׳ דוד שנקר שהיה א׳ מהם ידע עוד יוה״כ ובזוה״כ
נפח מאד והלך לחנות והוראו שילך מיד לבית חולים ושם לא יניחו לעשות
ניתוח רק שיעשה אנטיביוטיקה - הרופאים שם היו סוברים ממש להיפך - ורופא
א׳ הלך להחנות - ואל שידע על מהירות הנפח שהי׳ appendicitis ונראה
הי׳ הוכח ונו׳ אנטיביוטיקה יש ... כח הבוקר דזמן - ולמעשה
נתרפא מה